

СЕКЦІЯ 1

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ, КОРЕНІЙНО-РОЗВИВАЛЬНОЇ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ СЕРЕД ДІТЕЙ З ПСИХОФІЗИЧНИМИ ВАДАМИ

УДК 613.97 – 057.875:159.935

М. С. Гончаренко

доктор біологічних наук, професор

Т. П. Камнєва

науковий співробітник

кафедри валеології

філософського факультету

В. П. Титар

кандидат фізико-математичних наук,

завідувач лабораторії

радіо- і оптичної голограмії

В. М. Мізрахі

кандидат психологічних наук,

науковий співробітник лабораторії

радіо- і оптичної голограмії

О. В. Шпаченко

науковий співробітник лабораторії

радіо- і оптичної голограмії

Харківський національний

університет імені В. Н. Каразіна

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ТАКТИЛЬНОГО ПОДРАЗНЕННЯ ШКІРИ РУК НА СТАН ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ

У статті приведені результати дослідження впливу на стан енергоінформаційної складової організму студентів тактильного подразнення шкіри кінчиків пальців рук. Виявлено збільшення адаптаційного потенціалу і позитивний вплив активації шкіри на здоров'я студентів.

В статье приведены результаты исследования влияния на состояние энергоинформационной составляющей организма студентов тактильного воздействия на кожу кончиков пальцев рук. Выявлено увеличение адаптационного потенциала и позитивное влияние активации кожи на здоровье студентов.

The article represents the results of impact on the students' energy-information component that was made by the tactical influence on the fingertips skin. Adaptive potential and positive effect of the skin activation on students' health were revealed.

Ключові слова: адаптація, енергоінформаційна складова здоров'я, енергоресурс організму, енергетичний центр.

Ключевые слова: адаптация, энергоинформационная составляющая здоровья, энергоресурс организма, энергетический центр.

Key words: adaptation, energy-informational component of health, energy centers.

Постановка проблеми. У середині минулого століття з'явилися публікації стосовно досліджень феномену «шкірного зору» [5]. У зв'язку з тим, що таких досліджень недостатньо для повної розшифровки такої здатності людського організму як «шкірний зір», для розуміння механізмів переносу інформації в нашому організмі, проводилися роботи [3] з дослідження особливостей стану енергоінформаційної складової організму дітей з вадами зору і вивчення впливу проведення занять з навчання тактильного шкірно-оптичного кольоросприйняття на психофізіологічні процеси і енергообмін організму дітей з вадами зору. Науковий інтерес представляють дослідження особливостей психофізіологічних процесів енергообміну під час навчання тактильного шкірно-оптичного кольоросприйняття студентів з нормальним зором.

Актуальність дослідження полягає в тому, що дослідження особливостей стану енергоінформаційної складової організму людини є необхідними на даному етапі розвитку науки і знань про людину, вони допомагають розкрити секрети буття енергоінформаційних складових організму людини з урахуванням сучасного світогляду і науково-практичних досягнень людства. Вивчення феномену «шкірного зору» допоможе особам з вадами зору розширити свої можливості за рахунок освоєння альтернативного світосприйняття.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження останніх років збагатили новими доказами теорію, згідно з якою електромагнітні поля в

біологічних системах виконують регуляторну та інформаційну роль. Вчені прийшли до висновку, що подальше пізнання людини неможливо без урахування енергоінформаційних взаємодій і без аналізу феномена, який називається енергоінформаційним полем людини [4].

На початку ХХІ століття у Болгарії розроблено метод скринінгової енергоінформаційної адаптометрії голографічної матриці людини [1], який із застосуванням розрахунків згідно з [6] дозволяє визначити особливості функціонування енергоінформаційного поля людини, а також виявити вплив певних факторів на психофізіологічні процеси і енергообмін організму людини.

При здійсненні збору даних про стан енергоінформаційної голографічної матриці методика скринінгу [1] передбачає вимірювання потенціалу шляхом механічного контакту з активними точками шкіри рук, у яких суттєво збільшений вміст колагену. Згідно з [2] шкіра людини на 80 % складається з колагену, який є основою сполучної тканини, що заповнює міжклітинний і міжтканинний простір. Колаген – структура з напівпровідниковими властивостями.

При тактильному контакті кінчиків пальців рук відбувається механічне подразнення шкіри і тканин, в тому числі й сполучної тканини, яка «крім підвищеної електропровідності, має п'єзоелектричні властивості, тобто особливі структури сполучної тканини здатні перетворювати механічне подразнення на електричну енергію» [4].

Мета статті – Визначення за допомогою методу скринінгової енергоінформаційної адаптометрії голографічної матриці людини особливостей стану енергоінформаційної складової та впливу на психофізіологічні процеси і енергообмін організму механічного подразнення шкіри кінчиків пальців рук під час тактильного контакту з певними кольорами студентів з нормальним зором.

Виклад матеріалу дослідження. Співробітниками кафедри валеології та лабораторії радіо- та оптичної голографії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна проведений дослідження за допомогою методу скринінгової енергоінформаційної адаптометрії голо-

графічної матриці людини з метою визначення особливостей енергообміну організму студентів і впливу на стан енергоінформаційної складової занять з навчання тактильного шкірно-оптичного кольоросприйняття.

Енергоінформаційна голографічна матриця людини є складною польовою, енергетичною та інформаційною структурою, яка змінює свої параметри і характеристики в залежності від обмінних процесів в організмі, від зовнішніх впливів, а також від фізичного та психічного стану людини. Вона динамічно змінюється в часі та просторі, що робить її придатною для проведення експресдіагностики.

Дослідження полягало у вимірюванні за допомогою приладу Р. Фолля потенціалу активних точок рук за схемою [1] і розрахунку параметрів голографічної матриці згідно з патентом [6]. У дослідженні приймали участь 13 студентів з нормальним зором. Перед початком експерименту проводилося обстеження стану голографічної матриці студентів. Потім очі студентів закривали світлонепроникною пов'язкою і у певній послідовності викладали перед ними на спеціальній підставці кольорові листки: 7 кольорів веселки та білий і чорний. Листки були з однаковою текстурою поверхні. Студенти кінчиками пальців контактували з листком певного кольору, відбувалося механічне подразнення – притискання, тертя, зсув. Після закінчення експерименту було проведено заключне вимірювання параметрів голографічної матриці студентів.

Характеристикою впливу експерименту на стан енергоінформаційного поля студентів є зміна значення інтегрального показника рівня адаптаційного потенціалу і енергоресурсів організму (РА). Під впливом проведеного експерименту у 9 студентів відбулося збільшення показників адаптаційного потенціалу, у одного – без змін, у трьох – наявна тенденція до зменшення показників адаптаційного потенціалу.

Був проведений математичний аналіз результатів вимірювань параметрів голографічної матриці, який показав, що проведений експеримент має досить суттєвий позитивний вплив на стан

здоров'я студентів, про що свідчить збільшення на 13,26 % середніх по групі значень показників адаптаційного потенціалу (РА), що характеризує збільшення енергоресурсів і адаптаційних можливостей організму студентів.

З літератури відомо, що людина має 7 основних енергетичних центрів, які забезпечують енергообмін і гармонізують роботу різних систем і організму в цілому.

Проведений експеримент досить суттєво впливає на енергообмін, про що свідчить зміна розподілу енергії по енергетичним центрам: зростає потенціал другого, четвертого і шостого енергетичних центрів. За теорією У Син другий енергетичний центр пов'язаний зі станом шкіри. Руки відносяться до четвертого (серцевого) енергетичного центру, а шостий (лобний) центр – відповідає за органи відчуття, в тому числі за зір і очі, за стан гормональної, нервової, імунної систем, а також за інтелектуальні здібності та пам'ять.

При тактильному контакті кінчиків пальців рук відбувається механічне подразнення шкіри і тканин, в тому числі й сполучної тканини, про яку сказано, що вона має підвищенну електропровідність і п'єзоелектричні властивості, тобто особливі структури сполучної тканини здатні перетворювати механічну енергію в електричну енергію. Колагенові структури шкіри кінчиків пальців рук трансформують механічну дію у інформаційну хвиллю і передають її до зорових центрів (при очах, закритих світлонепроникною пов'язкою).

Аналіз результатів зміни параметрів енергообміну показав, що під час механічного подразнення шкіри кінчиків пальців рук відбулося збільшення потенціалу, тобто активація енергетичних центрів, які пов'язані зі станом шкіри, рук і зоровими центрами. Зорові центри розташовані у центрі голови. Зорова система активувалася при умові відключення очей від сприйняття інформації (при закритих світлонепроникною пов'язкою очах). Це вказує на наявність інформаційного зв'язку між шкірою кінчиків пальців і зоровою системою людини.

При цьому важливим є результат збільшення потенціалу четвертого і шостого енергетичних центрів, які відповідають за стан сердцево-судинної системи (четвертий енергетичний центр), а також за стан нервової, імунної, гормональної систем, за стан мозку і зорових центрів, за процеси регуляції психофізіологічного стану організму (шостий енергетичний центр). Збільшення потенціалу цих центрів свідчить про наявність оздоровчого ефекту, який виражається в активації функціонування систем організму і процесів регуляції психофізіологічного стану організму.

Таким чином, можна зауважити, що при механічному подразненні шкіри кінчиків пальців рук відбувається збільшення потенціалу енергетичних центрів, які пов'язані зі станом сердцево-судинної системи, активуються регуляторні системи психофізіологічного стану організму, в тому числі й зорова система – при умові відключення очей від сприйняття інформації (світлонепроникна пов'язка). Також активуються інтелектуальні процеси. Такий результат підтверджує корисність для здоров'я заняття, в яких задіяна дрібна моторика рук. Тактильне навантаження на кінчики пальців рук буде корисним як для зрячих, так і для осіб з вадами зору.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Результати дослідження вказують на наявність інформаційного зв'язку між шкірою кінчиків пальців і зоровою системою людини. Цей зв'язок виявляється при наявності світлонепроникної пов'язки на очах. Якщо такий інформаційний зв'язок існує, то він буде здійснюватись і при відкритих очах у зрячих і в осіб з вадами зору.

Визначено, що механічне подразнення кінчиків пальців рук позитивно впливає на стан здоров'я студентів, про що свідчить збільшення середніх значень показників адаптаційного потенціалу на 13,26 %, а також активація стану сердцево-судинної системи, роботи мозку, органів чуття, в тому числі зорових центрів та регуляторних систем психофізіологічного стану організму. Також збільшується потенціал імунної, нервової та ендокринної систем.

Таким чином, результати дослідження показують, що при розробці напрямів розвитку адаптивної фізичної культури необхідно мати на увазі, що вправи з дрібною моторикою рук, з тактильними відчуттями, з масажем і самомасажем рук викликають оздоровчий ефект, який виражається в активації функціонування систем організму, покращенні зору і мозкової активності, а також у гармонізації процесів регуляції психофізіологічного стану організму. Для осіб з психофізіологічними вадами вправи з тактильною активацією дають можливість розвитку сенсорної системи, оздоровлення організму, підвищення інтелектуальних здібностей і пам'яті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Влахов А. Скрининговая энергоинформационная адаптометрия голограмической матрицы человека / А. Влахов, О. Влахова // Валеология: сучасний стан, напрямки та перспективи розвитку: 2 Міжнар. наук.-практ. конф., – Харків, 2004. Т. 3. С. 26–33.
2. Голуб Ю. С. Біорезонансна медицина – електромагнітний еліксир здоров'я / Ю. С. Голуб, О. О. Коптєлов, М. П. Бондар // Камянець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута», 2018. 512 с.
3. Гончаренко М. С. Дослідження стану енергоінформаційної складової здоров'я дітей з патологіями зору / М. С. Гончаренко, Т. П. Камнєва, В. П. Титарь, В. М. Мізрахи // Матеріали 7 заочної науково – практ. конф. «Сучасні проблеми логопедії та реабілітації», – Суми, 2018. С. 137–140.
4. Гуляр С. А. Постоянные магнитные поля и их применение в медицине. / С. А. Гуляр, Ю. П. Лиманский // К.: Ин-т им. А. А. Богомольца НАН Украины, Центр «Интернациональ». Украина, 2006. 308 с.
5. Мизрахи В. М. Кожное зрение – интерпретация в рамках голограмической модели / В. М. Мизрахи, В. П. Титарь // Прикладная радиоэлектроника, – Харьков, 2009, т. 8, № 1. С. 62–71.
6. Способ визначення енергоінформаційного поля організму людини. / М. С. Гончаренко, Т. П. Камнєва, К. В. Носов. Патент України № 23282, опубл. 25.05.2007, бюл. №7.

УДК 336.6:8'233-053.4

Є. Д. Греченко

студентка спеціальності

Корекційна освіта

І. В. Кравченко

викладач кафедри логопедії

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

ВИКОРИСТАННЯ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПРОЦЕСІ СЛОВНИКОВОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті обґрунтовано ефективність використання образотворчої діяльності в процесі словникової роботи з дітьми дошкільного віку.

В статье обосновывается эффективность использования изобразительной деятельности в процессе словарной работы с детьми дошкольного возраста.

The article substantiates the effectiveness of the use of visual activity in the process of vocabulary work with preschool children.

Ключові слова: дошкільний вік, образотворча діяльність, словник, словникова робота.

Ключевые слова: дошкольный возраст, изобразительная деятельность, словарь, словарная работа.

Key words: preschool age, visual activity, vocabulary, vocabulary work.

Постановка проблеми. Мовлення – це великий дар природи, завдяки якому люди отримують великі можливості спілкування один з одним. Оволодіння рідної мови дітьми дошкільного віку розглядається у сучасному дошкільному вихованні як основа виховання і навчання дітей, що дозволяє дитині сприймати явища навколошнього середовища осмислено та довільно. Збагачення словника є основою для подальшого оволодіння граматично правильного зв'язного мовлення. Ефективним для розширення словника дошкільників є використання художньої діяльності.

Дослідження таких науковців в галузі педагогіки та психології, як А. Богуш, Н. Гавриш, Т. Казакова, Е. Маркова доводять, що дитина за своєю природою є поліхудожньою. Вона здатна охопити всі види художньої діяльності у процесі розвитку. При цьому гармонійний взаємозв'язок видів художньої діяльності, у якому мовлення і художнє слово є